

REDUCING CORRUPTION FOR BETTER OIL FIELDS MANAGEMENT

Maria Loredana POPESCU¹, Angela ANDREICA², Bogdan PASCU³

Rezumat

This research is done to analyse the relation between oil field management, country development and reducing the corruption phenomenon. We will try to highlight how all these work in favor of regulating the economy for a better approach on social and economic development.

Cuvinte cheie: *corupție, management petrolier, dezvoltare social*

Clasificarea JEL: Q32

1. INTRODUCERE

Resursele naturale servesc ca fundal sau bază pentru majoritatea economiilor în curs de dezvoltare, în special pentru cele care se bazează pe sectoare precum mineritul, agricultura și silvicultura pentru a produce cea mai mare parte a veniturilor. Resursele naturale reprezintă în special cea mai mare parte a bogăției și a producției economice pentru țările cel mai puțin dezvoltate. De exemplu, aproape o treime din produsul intern brut (PIB) în țările cu venituri mici este produs direct din resurse naturale, comparativ cu aproximativ 13% sau mai puțin pentru țările cu venituri medii (Conceicao et al., 2011).

Cu toate acestea, deși rezervele naturale existente de petrol, gaze naturale și carbune pot prezenta o cerere tot mai mare de energie electrică și mobilitate amenințată cu epuizarea relativ apropiată a acestora. Prin altă perspectivă, lumea constrânsă să fluctueze pe trecerea de la o poziție de abundente surse de energie fosilă la un viitor de aprovizionare în mare parte a resurselor constrânse de factori geopolitici și economici (Hawken și colab., 1999). Se așteaptă ca cererea mondială de energie să se extindă cu 45% între acum și 2030 și să se tripleze până la sfârșitul secolului. Ca un calcul relativ simplu, dacă nivelurile de producție ar rămâne constante la nivel mondial, rezervele cunoscute de carbune se epuizează în termen de 137 de ani, iar rezervele de petrol și gaze naturale s-ar epuiza în următoarea jumătate de secol. În cazul creșterii ratelor de producție pentru a ține pasul cu creșterea cererii, în special în țările BRIC (Brazilia, Rusia, India și China) care se dezvoltă rapid, rezervele cunoscute de combustibili fosili vor fi epuizate și mai rapid: în 42 de ani pentru carbune, gaze naturale, și 23 de ani de petrol (Brown și Sovacool, 2011).

2. LEGEA CARE CONTROLEAZĂ VENITURILE REDUCE CORUPȚIA

Legea privind veniturile și gestionarea petrolului reprezintă o soluție eficientă și demnă de urmat pentru conturarea unui management funcțional și proactiv asupra resursei naturale – vedete, petrolul, iar modelul pilot se regăsește într-un fond de resurse naturale din regiunea insulară africană din Sao Tome și Príncipe (STP), care oferă potențialul necesar pentru un studiu de caz excelent cu privire la modul în care se poate asigura că o resursă naturală în schimbare poate fi utilizată în scopuri productive din punct de vedere social și economic. STP a

---

¹ Academia de Studii Economice din București

² Academia Comercială Satu Mare

³ Academia de Studii Economice din București

creat instituții independente pentru a supraveghea dezvoltarea petrolului care ar putea genera până la 20 de miliarde de dolari - de sute de ori PIB-ul actual al țării – iar într-un cont național de petrol care prevede cheltuieli pentru proiectele publice care reduc și creează un fond de rezervă permanent care salvează generațiile viitoare după ce petrolul va fi secuit ca resursă. Această parte a cercetării arată modul în care politicile STP au generat venituri guvernamentale necesare, au contribuit la diversificarea economiei, au redus inflația și rata șomeriei și au redus la minimum corupția și exploatarea fiind adesea asociat cu explorarea și producția de petrol. Cu toate acestea, subliniază provocări perpetuate în punerea în practică a acestor politici, provocări, dificultăți tehnice, factori exogeni care promovează stagnarea economică și corupție.

Deși tehnologiile, prețurile, rezervele și ratele de producție se pot schimba rapid, este cert că nu rămâne clar cât timp lumea va produce suficient petrol, cărbune și gaz natural pentru a răspunde cererii globale în creștere. M. King Hubbert, faimosul geofizician care a prezis că producția de petrol american va atinge nivelul maxim în jurul anului 1970, a remarcat adesea că ar fi incredibil de dificil pentru oamenii care trăiesc acum, obișnuiți cu creșterea exponențială a consumului de energie, să evalueze natura tranzitorie a combustibililor fosili. Trebuie să înțelegem cât de repede folosim resursele care au durat miliarde de ani în sedimentare, iar Hubbert a argumentat că reflectarea corectă ar putea fi conturată numai dacă cineva se uită la o scară de timp de milenii (Hubbert, 1971). Pe o astfel de scară, Hubbert a crezut că ciclul complet de exploatare la nivel mondial pentru combustibili fosili ar include, probabil, puțin mai mult de o mie de ani, cu segmentul principal al acestui ciclu care acoperă aproximativ trei secole (ECSSR, 2003).

Nu numai generațiile actuale consumă destul de repede resursele de energie acumulate, face acest lucru în moduri care consumă exponențial veniturile din minerale exploatare într-un mod rapid și prost. În timp ce economistul Sanbdu explică: "Un motiv crucial pentru incapacitatea factorilor de decizie de a salva veniturile teptate pentru viitor este că risc să piardă controlul asupra modului în care banii vor fi cheltuiți ulterior. Dacă un nou guvern poate veni la putere și poate schimba în mod dramatic modul în care sunt cheltuiți banii, un responsabil de politică actual are un stimul să cheltuiască mai mulți bani acum, chiar dacă el însuși ar prefera, de asemenea, să netezească cheltuielile în perioadele viitoare."

Rezultatul a fost o povară larg răspândită a corupției în sectorul privat. Un sondaj realizat în 2016 de Grupul de Control al Riscurilor a constatat că 23% dintre managerii declară că firma lor a pierdut afacerea din cauza miturilor, iar un sondaj realizat de Ernst & Young în 2017 a constatat că un sfert dintre directori au raportat un "incident de mituire în ultimii doi ani" (Hess, 2017).

Diferite tipuri de corupție guvernamentală se regăsesc în ceea ce privește veniturile obținute din explorarea și producția de petrol – asumarea ilicită a veniturilor obținute din petrol au fost efectuate inclusiv de reprezentanții militari și politici, prin mituri, comisioane ilegale și ilicite, înțelegeri de tip petrol-pentru-arme, oferte care au fost disponibile în ultimul secol și se regăsesc oarecum în mod curent (Watts, 2005). În Iran, de exemplu, 11 miliarde de dolari din veniturile din petrol au "dispărut" pe parcursul a nouă luni în 2010 (Cyrus Maximus, 2011). În Angola, cel de-al doilea mare producător de petrol din Africa, după Nigeria, anchetatorii au descoperit în decembrie 2000 că 4 miliarde de dolari în fonduri rezultate din exploatarea de petrol lipseau și probabil au fost cheltuite ilegal de către și pentru ofițerii guvernamentali și pentru achiziționarea de arme militare - o treime din toate veniturile de stat din Angola (Bryan, Hofmann, 2007). În Congo-Brazzaville, șeful companiei petroliere de stat, Societe Nationale des Petroles du Congo, a fost pus sub acuzare pentru că lua în mod ilegal aproximativ 4,2 milioane de dolari din veniturile companiei pe an și le depunea în contul său personal (Bryan, Hofmann, 2007). În Kazahstan, 20 de milioane de dolari a fost dirijați către

prevederile ca plăți într-un “fond secret” creat pentru a obține licențe pentru compania Mobil de a explora petrol în câmpul petrolier Tengiz (Al Faruque, 2006). Încercat de perspectivele petrolului din Chad-Camerun, guvernul Chad-ului a cheltuit 4,5 milioane de dolari din bonusul de semnare a contractului de exploatare pentru a începe un război civil care a costat țara 25 milioane de dolari. Odată ce a început exploatarea ilicită de petrol și care a curs prin conducte începând cu anul 2000, președintele Chad-ului și-a permis să achiziționeze un avion privat pe numele acestuia (Kardon, 2008). Începând cu independența sa din 1960, se estimează că între 300 și 400 de miliarde de dolari din veniturile petroliere din Nigeria au fost furate sau necuantificate din greșeli nevoite de către oficialii guvernamentali corupți - o sumă de bani care se apropie ca valoare de toate ajutoarele occidentale primite de întreg continentul african pe parcursul acestor ani.

Un asemenea nivel de corupție nu este întotdeauna exercitat direct din mâinile politicianilor naționali sau a companiilor legate de stat prin acționariat sau contracte. În unele cazuri, se întâmplă direct în cadrul corporațiilor globale tranzacționate la nivel public. În Franța, de exemplu, legat de guvern compania petroliera Elf prin divizia din Gabon a subcontractat diverse state de petrol din Africa pentru a genera venituri, dar rupându-se de compania mamă (din Franța), iar acestea ar putea atinge clasa politică prin canalizarea de bani către partide politice franceze care doresc un nou mandat (Weszkalnys, 2009). Gazprom, cel mai mare producător de gaze naturale din Rusia și cel mai mare producător de gaze din lume, a încercat în mod repetat să depășească problemele legate de dezvoltarea câmpurilor petroliere și a gazelor, înecându-le cu bani. Institutul Peterson pentru Economie Internațională a estimat că profitul record al Gazprom de 46 miliarde \$ în 2011, ar fi fost aproape dublu dacă această companie își manageria ansele corect, respectiv a pierdut 40 de miliarde \$ prin corupție și ineficiență (The Economist, 2013). În Statele Unite ale Americii, în perioada 2009 - 2012 Departamentul de Justiție și Securities and Exchange Commission au adus 185 de cazuri de corupție și fraudă împotriva energiei electrice, petrol, gaze și companiilor de cărbune, iar taxele și amenziile încasate au reprezentat mai mult de 2 miliarde dolari în penalități și înțelegeri guvernamentale (Kaiser, 2013).

Mai mult, guvernele și companiile sunt expuse riscului de corupție prin terți care ar trebui să prevină acest lucru. Chiar și veritabile organizații interguvernamentale înscrinate cu conservarea drepturilor omului, cum ar fi Națiunile Unite, sunt sensibile la acest fenomen. În 2002 și 2003, s-a arătat că programul Organizației Națiunilor Unite pentru petrol și alimente, înființat în 1995, organism creat pentru a permite Irakului să vândă petrol pe piața mondială, în schimbul ajutorului alimentar, medicamentos și umanitar, a permis lui Saddam Hussein și regimului irakian să genereze venituri ilegale de 10,1 miliarde de dolari, incluzând venituri de contrabandă de 5,7 miliarde de dolari și 4,4 miliarde de dolari în suplimente ilicite cuantificate în produsele petroliere comercializate. O anchetă independentă executată de către Guvernul SUA prin Accountability Office a documentat mai mult de 380 de acte ilegale de corupție, cu o parte din veniturile mergând direct în buzunarele funcționarilor ONU care se ocupau de gestionarea programului (Christoff, 2004).

La orice nivel se poate produce și dezvolta corupția, aceasta având un efect coroziv asupra stabilității sociale și dezvoltarea economică. Pentru a aborda problemele considerate “gemene” de epuizare a resurselor și a corupției, principiul prudenței solicită ca resursele energetice să fie epuizate sustenabil și eficient și realizând venituri care produc un rezultat pozitiv, mai degrabă decât unul negativ, impactul fiind direct asupra societății. O strategie energetică cu adevărat prudentă este încapsulată în următoarea declarație dată de filozoful Douglas MacLean, care a scris că: “Niciuna dintre problemele cu care ne confruntăm în formarea unei politici energetice nu este mai importantă sau mai mult de bază decât găsirea unui echilibru satisfăcător între asigurarea resurselor pentru a satisface nevoile noastre curente

și conservarea și protejarea acestor resurse și a mediului și pstrarea lor și pentru utilizarea generațiilor viitoare.”

Acest lucru este în concordanță cu definiția discutată pe larg ca reprezentând durabilitatea, așa cum este expus în raportul Comisiei Mondiale pentru Mediu și Dezvoltare, de asemenea, cunoscut sub numele de Raportul Brundtland. Conform acestui raport, dezvoltarea durabilă satisface nevoile prezentului fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi.

Profesorul de drept Edith Brown Weiss, din cadrul universității din Georgetown susține că prudența poate fi încadrat pentru a fi despre opțiunile de conservare, de calitate, și acces pentru generațiile viitoare. După cum se observă, fiecare generație ar trebui să fie necesar și suficient pentru a conserva diversitatea bazei naturale și culturale a resurselor, astfel încât să nu restricționeze opțiunile pentru generațiile viitoare, capacitatea lor de a rezolva propriile probleme, și capacitatea lor de a-și satisface propriile lor valori (mecanism cunoscut ca unul de conservare a opțiunilor). Fiecare generație trebuie să mențină calitatea planetei transmise într-o stare mai rea decât au primit-o (ceva cunoscut sub numele de conservare a calității). Fiecare generație trebuie să ofere membrilor săi acces echitabil la moștenirea de la generațiile trecute, conservarea acestui acces la generațiile viitoare, trecându-l de-a lungul timpului într-un fel de mecanism de încredere între generații (procedură cunoscută în literatura de specialitate sub numele de conservare de acces).

3. FINANȚAREA FONDURILOR SUVERANE – CHEIA SUCCESULUI

Fondurile suverane adesea numite fonduri naționale de avere sau fonduri de resurse naturale (FRN) există, astfel încât țările pot transforma veniturile obținute din exploatarea resurselor naturale în active financiare (Conceicao et al., 2011). Datele FRN-urilor sunt regăsite din anii 1950 și 1960, atunci când Kuwait a stabilit un fond general de resurse pentru țării și Kiribati a creat un mecanism de extragere a veniturilor și de introducere într-un fond de rezervă, urmat de cele mai bune practici din Norvegia cu Fondul de Petrol al Guvernului în 1967, care s-a extins și redenumit în Fondul Global pentru Pensii al Guvernului în anul 1990, astăzi Norvegia fiind exemplu pozitiv detașat în eficiența atragerii și extragerii volumelor de fonduri din redevențe și exploatare directă de resurse naturale, în special din petrol. După anul 1990, cel puțin 55 de fonduri din 40 de țări sau actori subnaționali din întreaga lume care au pus în aplicare FRN-uri, iar începând din 2016, valoarea cumulată este de aproximativ 5 trilioane de dolari în investiții (Bauer, 2016). Astfel de fonduri au devenit atât de importante atât pentru dezvoltarea națională și economia mondială, încât analiștii le-au descris ca *lifelines* și ca influențe stabilizatoare pentru piețele financiare.

Legea Managementului Veniturii din Petrol (ORML) reprezintă o piatră de temelie a managementului inteligent al câmpurilor petroliere și posedă un număr de atribute unice. Conștient de potențialul avut de veniturile din petrol și faptul că pot fi folosite pentru a încuraja corupția, ORML a funcționat și ca bază pentru un fond național petrolier, cunoscut în mod oficial precum Contul Național al Petrolului (CNP), deținut de o bancă cu deschidere internațională și independentă, faimoasa New York Federal Reserve. ORML a mandatat ca toate plățile de petrol să fie făcute direct în fond, ocolind miniștrii și politicienii, și oferind ideea că nu poate fi decât un singur transfer anual din contul Național al Petrolului la bugetul de stat, astfel șansa sau posibilitatea de a încuraja corupția fiind redusă.

Mai mult decât atât, acest transfer financiar poate fi executat doar cu semnătura a patru funcționari separați, inclusiv președintele și prim-ministru. Valoarea maximă a acestui transfer este determinată în conformitate cu o formulă fixă bazată pe ideile regretatului economistului Milton Friedman, pornind de la ipoteza venitului permanent, care a susținut că

veniturile constau nu numai din cele curențe sau având ca surse de venituri doar pe cele planificate, dar, de asemenea și pe cele anticipate (Friedman, 1956). Friedman a definit venitul permanent ca venitul mediu așteptat pe termen lung, depășind prezentul și fiind înclinat spre viitor ca un factor determinant al consumului optim de energie pe întreaga sa viață, nu doar ca un punct singular în timp.

Pentru a asigura respectarea termenilor contractuali și a politicilor economice destinate resurselor naturale, a fost creată o altă instituție cu totul separată, Comisia de Supraveghere Petrol. Această Comisie, inclusiv membri ai guvernului, camerele reunite ale deputaților și senatorilor, partidele de opoziție și organizații neguvernamentale, au puteri de investigare semnificative și administrative. ORML cere ca în fiecare an, ca puterea legislativă (senatorii și deputații) să discute în sesiuni plenare starea producției de petrol și gaze și starea Contului Național al Petrolului. Acesta, în cele din urmă, are pedepse severe pentru nerespectarea normelor, inclusiv amenzi stricte precum și sancțiuni penale, inclusiv închisoarea.

În plus, FRN a fost creditat cu scderea corupției și îmbunătățirea responsabilității guvernului. Fondurile de dezvoltare din continentul african a remarcat recent că, în perioada în care aceasta a implementat ORML și alte componente ale acesteia în FRN, Sao Tome și Principe a făcut pași mari spre dezvoltarea instituțiilor sale democratice și garantarea în continuare a drepturilor civile și umane ale cetățenilor săi (Jones, 2012). Ediția din 2011 a indicelui Ibrahim al guvernării pe continentul african a clasat STP pe locul al unsprezecelea din 53 de țări în ceea ce privește protecția libertăților civile și a drepturilor politice (Jones, 2012). Mai mult decât atât, date actuale (2016) de la Fondul Monetar Internațional arată că în perspectiva bunelor practici pentru construirea și eficientizarea fondurilor suverane (incluzând aici și FRN-uri) există câteva capitole la care abordarea din această parte a cercetării prezentate excelează, respectiv la: (1) structura, (2) guvernare (3) responsabilitate și transparență și (4) comportament; rezultând faptul că STP a fost în top zece al tuturor interpretărilor atunci când țările industrializate nu au mai fost la nivelul potențialului, țări precum Canada, Japonia, Norvegia, și Statele Unite ale Americii fiind excluse.

4. CONCLUZII

Atunci când se analizează costul barilului de petrol, este mult mai rentabil pentru a continua producția utilizând zăcămintele mature în defavoarea noilor descoperiri în producție. În America de Nord, producția din noile sonde costă aproape de două ori mai mult ca producția din zăcămintele existente. În Europa, Orientul Mijlociu, America de Sud, Australia și în alte părți ale lumii deși ce nu au tocmai aceleași diferențe de cost, tendința este direcționată într-o direcție similară și este dramatică. Noi câmpuri de exploatare sunt pur și simplu o propunere mult prea scumpă (E&P, 2015).

Profesioniștii din lumea petrolieră și a gazelor au idei depășite asupra câmpurilor mature, adesea considerându-le fluxuri de venituri la fel de sigure și care necesită costuri doar de întreținere de rutină și aflate tot timpul în curs de desfășurare. Acest tip de gândire nu este numai nerecomandat, dar previne, de asemenea, ca hidrocarburile disponibile să fie extrase și ignoră veniturile posibile care ar putea ajuta producătorii să crească productivitatea și profitabilitatea în aceste vremuri economice dificile.

8. BIBLIOGRAFIE:

1. Al Faruque, A. 'Transparency in extractive revenues in developing countries and economies in transition: a review of emerging best practices', 2006, *J. Energy Nat. Resour. Law*, nr. 24, p. 66–103.
2. Bodislav, D. A. 'Business Intelligence for decision making in economics', în Dunis, C.,

- Middleton, P, Karathanasopolous, A., Theofilatos, K. *Artificial Intelligence in Financial Markets*, Londra: Editura Palgrave Macmillan, 2016, p. 125-158.
3. Brown, M.A., Sovacool, B.K. *Climate Change and Global Energy Security: Technology and Policy Options*. Cambridge: MIT Press, 2011.
  4. Bryan, S., Hofmann, B. 'Transparency and Accountability in Africa's Extractive Industries: The Role of the Legislature', 2007, *National Democratic Institute for International Affairs*, Washington, DC, p. 36–37.
  5. Conceicao, P., Ricardo, F., Sebastian, L. 'December. Managing Natural Resources for Human Development in Low-Income Countries', 2011, *UNDP Regional Bureau for Africa* WP 2011-002.
  6. Cyrus M. 2011, 'March. Islamic Republic Corruption Scandal: \$11 Billion in Oil Money Missing'. 2011, [Online] la adresa: <http://iranchannel.org/archives/962>.
  7. E&P Magazine editorial / Halliburton. 'Back to the future?', 2015, [Online] disponibil la: http://www.halliburton.com/public/solutions/contents/Mature_Fields/related_docs/EP-back-to-the-future.pdf
  8. Friedman, M. *A Theory of the Consumption Function*, Princeton: Princeton University Press, 1956.
  9. Hawken, P., Lovins, A., Lovins, H. *Natural Capitalism: Creating the Next Industrial Revolution*, Boston: Little Brown & Company, 1999.
  10. Hess, D. 'Combating corruption through corporate transparency: using enforcement discretion to improve disclosure', 2012, *Minn. J. Int. Law*, nr. 21, p. 42–74.
  11. Kaiser, G. 'Corruption in the energy sector: criminal fines, civil judgments, and lost arbitrations', 2013, *Energy Law J.*, nr. 34, p. 195–259.
  12. Kardon, A. 'Response to Matthew Genasci & Sarah Pray, Extracting accountability: implications of the resource curse for CSR theory and practice', 2008, *Yale Hum. Rights Dev. Law J.*, nr. 11, p. 59–67.
  13. Sandbu, M.E. 'Natural wealth accounts: a proposal for alleviating the natural resource curse', 2006, *World Dev.*, vol. 34, nr. 7, p. 1153–1170.
  14. Watts, M.J. 'Righteous oil: human rights, the oil complex, and corporate social responsibility', 2005, *Annu. Rev. Environ. Resour.*, nr. 30, p373–407.
  15. Weszkalnys, G. 2009. 'The curse of oil in the Gulf of Guinea: a view from Sam Tome and Principe', 2009, *African Affairs*, nr. 108, p. 679–689.